

Ympäristövaliokunta

LAUSUNTO

26.9.2025

ASIA: HE 99/2025 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2026

Yleistä

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK) ry kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja kommentoi seuraavaa:

YLEISTÄ:

MTK tyytyväinen, että hallitus osoittaa esityksessään tunnistavansa maatilojen tämänhetkisen taloustilanteen ja sen aiheuttamat riskit Suomen ruokaturvalle. Maatalouden rahoitus turvattiin säästöiltä, eikä alalle kohdistettu uusia kustannuksia. MTK pitää kuitenkin valitettavana, ettei hallitus tarttunut metsäalan tarjoamaan kasvuun riittävällä metsänhoidon rahoituksella eikä myöskään kohdentanut vapaaehtoiseen metsien suojeluun riittävää rahoitusta.

YMPÄRISTÖ JA LUONNONSUOJELU

MTK kiittää esitystä siitä, että luonnonsuojelun rahoitus säästyi isoilta leikkauksilta. Samaan aikaan hallitus ei kuitenkaan tiedostanut luonnonsuojelun rahoitustarvetta.

MTK esittää, että maanomistajille vapaaehtoisen Metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelman (METSO) perusrahoitus pidetään viime vuosien tasolla, ja että lisäksi varataan vuodelle 2026 erillisrahoitus vanhojen metsien ja luonnontilaisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun. Tähän on varattava vähintään kymmenen miljoonaa euroa. Hallitus on periaatepäätöksessään alkuvuonna 2025 hyväksynyt vanhojen metsien kriteerit ja linjannut luonnontilaisten metsien määritelmän Suomessa. Periaatepäätöksen mukaisen metsien suojelun toteuttaminen edellyttää riittävää rahoitusta METSO-ohjelman kautta, jotta metsänomistajien oikeudet ja vapaaehtoisuus voidaan aidosti turvata. Erillisrahoituksella rahoitetaan vapaaehtoinen vanhojen metsien ja luonnontilaisten metsien suojelu, ja turvataan maanomistajien omaisuudensuoja.

MTK muistuttaa, että hallitusohjelma korostaa aktiivista metsänhoitoa ja metsänhoitotoimenpiteiden oikea-aikaista toteuttamista, ml. nuorten metsien ja taimikonhoidon lisääminen. Investoinneilla metsien kasvuun ja terveyteen tuetaan sekä metsien hyvinvointivaikutuksia että ilmastotavoitteiden saavuttamista. Määrärahat puuntuotannon kannustamiseen ovat kuitenkin laskeneet. Vuonna 2024 määrärahat loppuivat kesken ja eri työmuotojen toteutuksia siirtyi maksettavaksi vuodelle 2025 13,1 milj. euron edestä. Myös kuluvana vuonna edessä on vastaava tilanne. Kannustavuuden ja toimintaympäristön ennakoitavuuden turvaamiseksi on välttämätöntä, että määrärahatasoa nostetaan tasolle, jolla vuosittain siirtyvää ja kumuloituvaa maksuvelkaa ei synny.

Lopuksi MTK haluaa nostaa esille jatkuvasti lisääntyvät, eri perustaiset metsien käytön rajoitukset. Harmaan suojelun vähentämiseksi tulee esimerkiksi luonnonsuojelulain korvauspykälää täydentää ja tämä tulee samalla myös huomioida valtion budjetissa.

Metsätalouden toiminnan sujuvuudessa iso rooli on kaikkiaan viranomaisten toiminnalla. Tällä hetkellä ELYjen antamat ohjeet metsien käytössä esimerkiksi lajihavaintojen osalta ovat vaikea selkoisia. Mikäli aluehallintouudistuksen käynnistyminen sujuvoittaa viranomaisprosesseja esimerkiksi metsänkäyttöilmoitusten osalta, on sillä suoraan vaikutusta hallinnollisen taakan vähentämiseen ja myös valtion talouteen.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Marko Mäki-Hakola
Metsäjohtaja